
LIETUVOS PSICHOLOGŲ SĄJUNGA

2021-03-16 Nr. 2021/IR077

LR sveikatos apsaugos ministerijos
Visuomenės sveikatos departamento
Psichikos sveikatos skyriaus vedėjui
Ignui Rubikui
ignas.rubikas@sam.lt

DĖL PSICHOLOGINIŲ PASLAUGŲ UŽTIKRINIMO ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE KARANTINO METU

Lietuvos psichologų sąjunga (toliau – LPS) kreipiasi, norėdama išreikšti susirūpinimą dėl to, kad karantino metu ne visose asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užtikrinama psichologinė pagalba pacientams.

Iš LPS narių pasidalinimo savo darbo aktualijomis žinome, kad karantino metu kai kuriose asmens sveikatos priežiūros įstaigose, esančiose įvairiose apskrityse, medicinos psichologams buvo ir yra pavesta dirbti kitokio pobūdžio darbus vietoje psichologinių paslaugų pacientams ar personalui teikimo. Kai kuriose įstaigose darbo pobūdžio pakeitimas vyko abipusiu vadovybės ir medicinos psichologo sutarimu, kaip alternatyva medicinos psichologui nebūti prastovoje, o kai kuriose – vienašališku darbdavio sprendimu, liepiant medicinos psichologui žodžiu atlikti kitas funkcijas arba nurodant parašyti prašymą dėl nukreipimo į kitą padalinį nekeičiant pareigų, darbo krūvio ir atlyginimo dydžio, arba įsakymu raštu. Kitas darbo funkcijas medicinos psichologai atliko tiek pirmo karantino metu (nuo 2020 m. kovo mėn. iki birželio mėn.), tiek antro karantino metu (nuo 2020 m. lapkričio mėn. iki dabar, t.y. 2021 m. kovo mėn.). Iki darbo pobūdžio pakeitimo medicinos psichologai teikė psichologines paslaugas įvairiuose skyriuose: psichiatrijos, onkologijos, reabilitacijos, psichikos sveikatos centre ir kt. Pakeitus darbo funkcijas, medicinos psichologai tvarkė skyriaus dokumentaciją, archyvą, rinko ir analizavo epidemiologinius duomenis, susijusius su COVID-19 atvejais įstaigoje, koordinavo prevencines programas, dirbo patikros punkte, budėjo prie įstaigos durų, nešiojo COVID-19 ėminius, asistavo skiepijant pacientus ar dirbo kitą nekvalifikuotą darbą. Medicinos psichologų nuomone, jei ekstremalios situacijos metu yra sumažėjęs pacientų srautas ir kartu tiesioginio medicinos psichologo darbo krūvis, tai dalį darbo laiko jie galėtų atlikti įstaigai svarbius kitus darbus, tačiau yra apmaudu, kai konkrečiame skyriuje pacientų srautas nėra sumažėjęs ir kita medicininė pagalba pacientams yra teikiama, tačiau psichologinė pagalba nuvertinama ir sustabdoma (pvz., karantino metu ligoninė gydo onkologinius ligonius, tačiau psichologinės pagalbos pacientai negauna). Patys darbuotojai mato realias galimybes ir būtinybę karantino sąlygomis teikti psichologinę pagalbą savo įstaigos pacientams ir personalui: konsultuoti nuotoliniu būdu ar akivaizdžiai (dėvint asmens apsaugos priemones), užsiimti psichologiniu švietimu ir kt.

Manome, kad ekstremalios situacijos metu yra svarbu ir būtina užtikrinti ne tik medicininės, bet ir psichologinės pagalbos prieinamumą LR piliečiams, nes tai turi įtakos bendrai pacientų sveikatai (pagal PSO, sveikata yra ne tik ligos ar negalios nebuvimas, bet visapusiškas fizinis, socialinis ir emocinis gerovė). Pandemija, užkrečiamos ligos pavojus, karantino suvaržymai, pasikeitusi kasdienybė didelei

daliai žmonių kelia stresą, prislėgtumą ir kitus sunkius emocinius išgyvenimus; ligoninės pacientams be streso, susijusio su jų liga, dėl karantino ligoninėje reikalavimų kyla papildomų neigiamų išgyvenimų (pvz., dėl draudimo lankyti pacientus apribojama emocinė parama ir techninė pagalba iš artimųjų). Tad būtina įstaigoms rodyti deramą rūpestį pacientų emocine savijauta ir sudaryti sąlygas pacientams gauti psichologinę pagalbą, kurią jiems gali ir turi suteikti įstaigoje dirbantys medicinos psichologai.

Dėl to siūlome keisti LR sveikatos ministro 2020 m. birželio 17 d. įsakymo Nr. V-1504 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo esant Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.6.11.2.3. punktą, pagal kurį nustatyta, kad „medicinos psichologai (...) stacionarizuotiems COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) sergantiems pacientams gali atlikti veiksmus, nurodytus Slaugytojo padėjėjo kvalifikacinių reikalavimų aprašo (...) 13.7 papunktyje (...)“, išbraukiant medicinos psichologus kaip galinčius atlikti slaugytojo padėjėjo veiksmus.

Taip pat siūlome rekomenduoti asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ekstremalios situacijos metu rūpintis ne vien pacientų kūno, bet ir psichikos sveikata, pasitelkiant įstaigoje dirbančius medicinos psichologus – užtikrinti psichologinių paslaugų prieinamumą pacientams.

LPS Klinikinės ir sveikatos psichologijos komiteto pirmininkė

Ieva Salialionė

Lietuvos psichologų sąjungos prezidentė

Valija Šap